

Захоплення заручників у разі вчинення злочину – явище, що існує протягом довгого часу, але масового характеру воно набуло в останні два – три десятиліття. Зростаючу кількість таких явищ можна пояснити тільки хибним уявленням злочинців про те, що всі виниклі проблеми можна вирішити за допомогою заручництва. Проводилися ґрунтовні дослідження, що стосувались особистості злочинців та потерпілих від злочину. На даний час склалася ситуація, котра вимагає удосконалення кримінального законодавства, що регулює відповідальність за захоплення заручників відповідно до вимог сьогодення.

Література

1. Александров Д.О. Психологічне забезпечення оперативно-службової діяльності працівників міліції: навч.- метод. посіб. Київ: Нац. акад. внутр. справ, 2013. Ч. 3: Психологічне забезпечення переговорної діяльності. 124 с.

2. Біленчук П.Д., Кобилянський О.Л., Малій М.І. та ін. Правова соціалізація особистості в сучасному світі: людина, суспільство, цивілізація / за заг. ред. П.Д. Біленчука. Київ: УкрДГРІ, 2020. 204 с.

3. Ениколопов С.Н., Ли Н.А. Психологические особенности криминального профайлинга. *Психологическая наука и образование*. 2017. № 5. С. 295–299.

4. Свободный Ф.К. Особенности ведения переговоров в ситуации захвата заложников: метод. рек. Барнаул: Барнаул. юрид. ин-т МВД России, 2014. 29 с.

5. Кримінальне право України: навч. посіб. / І.М. Сопілко, С.Я. Лихова, Т.Д. Лисько. Херсон: Видавничий дім «Гельветика», 2020. 456 с.

УДК 34:629.734(043.2)

Анісарович М.Ю., студентка,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна
Науковий керівник: Лихова С.Я., д.ю.н., професор

ЗНАЧЕННЯ БОРТОВОГО САМОПИСЦЯ В ОБЛАДНАННІ ЛІТАКА

Бортовий самописець, також бортовий реєстратор або неформально: «чорна скринька» – пристрій, що використовується в авіації для запису основних параметрів польоту, внутрішніх показників систем літака, переговорів екіпажу тощо. Інформація з «чорних скриньок» зазвичай використовується для з'ясування причин аварій, з метою уникнути їхнього повторення в майбутньому.

Насправді «чорна скринька» не чорна – і зовсім не скринька. Вона являє собою електронний блок у міцному герметичному помаранчевому або червоному корпусі у формі кулі або циліндра. Запис здійснюється на магнітні носії інформації, наприклад, на металевий дріт або магнітну стрічку. У нових пристроях використовується флеш-пам'ять. Для полегшення пошуку чорних скриньок у них вбудовують радіомаяки, які автоматично вмикаються у разі аварії.

Чорна скринька зі флеш-пам'яттю не має рухомих частин, а отже – максимально надійна. Принцип запису сучасних пристроїв подібний до відеореєстратора у автівці, адже запис ведеться циклічно, себто старі записи замінюються новими. Діапазон циклу становить приблизно 20 годин, а отже, самописець зможе зберегти дані майже про кожен виліт з початку до кінця.

Сучасні самописці можуть спокійно лежати на глибині 6 кілометрів протягом 30 днів, витримуючи статичне навантаження у понад 2000 Н протягом 5 хвилин. Отже, самописці помаранчеві й мають форму кулі чи циліндру – так їх легше знайти, а круглий предмет менше деформується в катастрофі.

За статистикою, кожен третій самописець після авіакатастрофи частково або повністю пошкоджений, а отже, потребує відновлення. Хоча скриньку роблять із міцних титанових неіржавних сплавів, які витримують шалено високі температури.

Отже, ушкоджені після катастроф скриньки зберігають інформацію, але не в повному обсязі. Трапляється по-різному: розмагнічена стрічка, пошкоджена плата флеш-пам'яті, механічна деформація корпусу тощо. У деяких випадках спеціальна група науковців відтворює графічний образ магнітного запису з дрібних уламків хімічним шляхом.

Хоча у ЗМІ нерідко пишуть, що інформацію зі скриньки «розшифровують», насправді ж дані у скриньці ніяк не зашифровані (принаймні у комерційних рейсах). Процес переважно є транслюванням мови у текстові блоки, які нерідко розшифровують прямо в аеропорту. У світі існує декілька спеціальних лабораторій, що реставрують скриньки шляхом спаювання мікросхем чи відновлення магнітної стрічки старих моделей.

З огляду на стрімкий розвиток технологій усе йде до того, що згодом бортові самописці зможуть вільно транслювати інформацію до супутників чи аеропортів у режимі реального часу. Утім, за винятком незначних аварій без жертв, самописці є лише нагадуванням про гірку й трагічну долю екіпажу та пасажирів, а також є жорстоким технологічним уроком на майбутнє.

Літаки падають і, на превеликий жаль, будуть падати й надалі. Завдяки аналізу інформації інколи вдається з'ясувати причини трагедії. Альтернативи бортовим самописцям наразі не існує. Саме тому ця ж технологія застосовується й у водному транспорті, і в залізничному.

Головне завдання бортового самописця – допомога у розслідуванні причин авіакатастроф. Бортовий самописець – це технологічно простий, але дуже міцний та загартований прилад, який дедалі стає ще надійнішим та технологічнішим.

Література

1. Конвенція про міжнародну цивільну авіацію 07 груд. 1944 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_038#Text

УДК 347.826:341.362 (043.2)

Боковенко В.П., студентка,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна
Науковий керівник: Лихова С.Я., д.ю.н, професор

КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВА ХАРАКТЕРИСТИКА НЕЗАКОННОГО ЗАВОЛОДІННЯ ПОВІТРЯНОГО СУДНА

У наш час повітряне судно є одним із найзручніших і найшвидших транспортних засобів. Значна кількість людей кожного дня для переміщення між країнами і, навіть, містами обирають авіаційний транспорт. Основним завданням цивільної авіації є забезпечення польотів з метою не допущення авіаційних подій.

Не рідко, можна побачити інформацію про угон або захоплення повітряного судна, у ст. 278 Кримінального кодексу України міститься норма, відповідно до якої передбачена кримінальна відповідальність за вчинення даних злочинів.

Захоплення або угон повітряного судна є суспільно небезпечним діянням, яке полягає в порушенні авіаційної безпеки. Авіаційна безпека – це захист цивільної авіації від актів незаконного втручання, який забезпечується комплексом заходів із залученням людських і матеріальних ресурсів. До актів незаконного втручання належить: незаконне захоплення та угон повітряних суден; використання повітряного судна, що перебуває в експлуатації, з метою заподіяння каліцтва, інших ушкоджень здоров'ю, смерті фізичній особі або значної шкоди майну чи довкіллю; руйнування повітряного судна, що перебуває в експлуатації; розміщення на борту повітряного судна або в аеропорту зброї, небезпечного